

20/11/2025

פרוטוקול 6/2025

ועדת איכות הסביבה מיום 19/11/2025

משתתפים:

אלי אבוטבול – יו"ר הוועדה

אריה פולק – חבר מועצה

דודי רוזנצוויג – חבר מועצה

נוכחים:

טליה מבור – מנהלת תחום

יעל גלעד – נציגת ארגון ארצי

ד"ר מיכל צרפתי – יועצת לכתובת תכנית הערכות לשינויי אקלים ביישוב

כלנית נגר – מרכזת התכנית

עופר בקין לביא

גרשון

רונית זקס

חסרים: מיכל שתקאי - נציגת ציבור - תושבת הישוב

נושאים לדיון:

1. הצגת תכנית הערכות לשינויי אקלים ביישוב

מיכל מציגה את עצמה ואת תכנית ההערכות לשינויים אקלים.

לפני 8 חודשים התחלנו לכתוב את התוכנית:

- התנענו את התוכנית
- אספנו תוכניות ומסמכים רלוונטיים
- מיפינו איומים, פגיעות, מוכנות והזדמנויות

- הצגנו בוועדת ההיגוי המחוזית את החלק הראשון של התוכנית (המיפוי)
- התקיימו שיחות עם בעלי תפקידים בצוותים לגיבוש הפעולות
- שיתוף ציבור במסגרת ועדת איכות הסביבה המקומית
- טיוטה מתקדמת של תוכנית הפעולה בהתאם לכל אלה

במהלך העבודה התקיימו שיחות עבודה עם הצוותים

איומים:

1. שריפות - השכונות בעלות הסיכון הכי גבוה לשריפה:

בשטח הרשות ערכי טבע ומסדרון אקולוגי קירבה לרמת הנדיב ושתפים עם רת"ג קק"ל רמת הנדיב וישובים סמוכים ויש להם משמעות לתוכנית העבודה.

אלי מאשר להפיץ את תכנית הגנה מאש שנכתב בעזרת משרד אגרונום חנוך בוגר מיכל תפיץ.

בתנאי שרב - שכונת נווה שרת, חלומות זכרון והשכונה העתידית – זיכרונה.

בתנאי קיץ רגילים - שכונת עדן.

ערוץ פעולה להערכות לשריפות, מיפוי רחובות לבדוק התקנת הדרנטיים בפארק היין.

אלי: מערך פינוי אוכלוסיה, לבקש מסער.

2. מחסור בצל - בשילוב טופוגרפיה תלולה.

3. **סערות והצפות** - ב- 19.11.24 ירדה בזכרון יעקב כמות שיא של כ-196 מ"מ גשם ב- 4 שעות בלבד! זכרון יעקב היא מושבה הררית ברובה מערכת הניקוז ברשות ישנה במקומות בטופוגרפיה תלולה אף אינה קיימת. מדיניות עבר איפשרה למים לזרום חופשי במורד. במהלך השנים המושבה התרחבה במורד וכיום מערכת ניקוז פתוחה איננה מתאימה ועלולה להציף בתים וכבישים.

פגיעות:

1. אוכלוסיות רגישות ומיוחדות:

ישנן שכונות במורד, נווה שרת ורמת צבי, שם מתגוררת אוכלוסיה חלשה יותר, חרדית וענייה.

בעת אירועי גשם עוצמתיים עיקר הקריאות למוקד מתקבלות משם, כאשר הפגיעות הן בעיקר בבתיים ובעסקים שהוצפו.

ברשות ישנם קשישים עניים (5%) ואוכלוסיה חרדית (11%) שלרוב נמצאת במצב סוציאקונומי נמוך וכן כ-300 ניצולי שואה, נכים (2.5%) וסיעודיים..(2.4%)

עוני אנרגטי. האם יש אוכלוסיות כאלה? שלא יכולה להדליק מזגן בחורף, המידע ברווחה.

בניית תחזית והערכת סיכונים הצפות עי הרשות לתחזית לאומית.

2. **כלכלת העיר:** אירועי חום ממושכים פוגעים בעסקים ביישוב, במיוחד באזור המדרחוב ומסביבו, היות ומדובר בחנויות הפונות לרחוב ולא בתוך מקום ממוזג ולכן יש ירידה חדה בכמות המבקרים בסופי שבוע בחודשי הקיץ החמים.

מיקודים בתהליך:

- התמודדות עם היעדר צל, במיוחד ברחובות בטופוגרפיה תלולה
- התמודדות עם שריפות ומניעתן
- מניעת הצפות וסחף: פגיעות בתשתיות ומעברים
- פגיעות אוכלוסיה לאירועי חום ממושכים, הצפות, שריפות
- פגיעות אקולוגית: שימור ערכי הטבע בשטחי המושבה

תוכנית עבודה ל-2026

1. פעולות נבחרות - משימת הצללה ומיתון החום

ערוץ פעולה הרחבת התכסית הירוקה

- מיפוי צל בצירי הליכה לפי מיפוי צירי תיירות וצירים נוספים ביישוב
- ערוץ פעולה שיפור הצללה וקירור העיר שלא באמצעות עצים
- מיתון חום וצמצום השפעת מבנים לפרויקטים בתכנון באמצעות יצירת הנחיות מרחביות ייעודיות לפרויקטים משמעותיים

יעל: כל הבינוי החדש של זכרון צריך להיעשות ע"י תוכנית, חשוב בפיתוח של זכרון כי זה פחות קורה כרגע.

מיכל: מחסור בהצללת עצים בשכונות המערביות של הישוב ונווה שרת ועוד מספר רחובות.

אלי: דווקא בשכונת חלומות יש אפשרות לטעת עצים במדרכות מאחר והן רחבות.

2. פעולות נבחרות - משימת ניהול מים ונגר

ערוץ פעולה: יצירת מדיניות וכלי תכנון לניהול נגר

- כתיבת הנחיות מרחביות בהתאם לתמ"א 1 תיקון 8 למרחב הציבורי, התייחסות מיוחדת לשצ"פים ולכבישים

מיכל: משימת ניהול נגר ומים. אין ליישוב תכנית

אלי: בוצעה תוכנית מיפוי לנגר ע"י רשות הניקוז ע"י הידרולוג. כל בניה עוברת דרך ההידרולוג. לאור כל ההצפות בוצעה תוכנית מיפוי.

מיכל: פתרונות מבוססי טבע שמייים עוברים דרך השהייה.

ערוץ פעולה: הפחתת נזקים וסיכונים מהצפות

- תכנון התערבויות משמעותיות במרחב הפיזי לצמצום סכנת הצפות באזורים שאותרו

3. פעולות נבחרות - משימת מוכנות לחירום

ערוץ פעולה הערכות לשריפות - ממשק בין החורש לשוב

- פריסת הידרנטים (ברזי כיבוי אש) בכל רחוב בו השטח הבנוי נמצא במרחק של 70 מטר או פחות מהחורש

ערוץ היערכות לחירום - פינוי אוכלוסייה

- ניתוח אוכלוסייה במרחבים בסיכון - קשישים, צרכים מיוחדים, בריאות ורווחה

ערוץ היערכות לחירום - היערכות להצפות מסערת

- בניית תחזית הצפות והערכת סיכונים

4. פעולות נבחרות - איכות חיים, חוסן וחינוך

ערוץ פעולה איכות חיים וחוסן קהילתי

- גיוס מתנדבים מקומיים לתמיכה בשכונות מוחלשות בזמן חירום.

- עידוד יוזמות תושבים ועמותות בתחום הקיימות והאקלים

ערוץ פעולה חינוך פורמאלי ובלתי פורמאלי

- קידום חינוך לקיימות ובריאות באמצעות הקמת גינות קהילתיות, חקלאות עירונית, יער מאכל (עצי פרי וצמחי תבלין), צפרות ועוד

- קידום היעור העירוני באמצעות הקהילה: סקר עצים, שמירה על עצים בוגרים, נטיעות, מיפוי בורות שתילה ריקים, קמפיינים להעלאת מודעות ועוד

5. פעולות נבחרות - משימת חוסן אקלימי למערכות אקולוגיות

ערוץ פעולה ניהול ושימור שטחים פתוחים והעצמת הטבע העירוני

- חיזוק הטבע העירוני על פי סקר הטבע והמסדרונות האקולוגיים הרשמיים

- המשך שיתוף פעולה עם רט"ג להתמודדות עם כניסת חיות בר לשוב

בקשות, הצעות, רעיונות, מיקודים נוספים וכל דבר שחייב להיכנס לתוכנית מחברי וועדת איכות הסביבה:

כיכר השמורה לא יודעת לקבל את כמות המים מכל השכונות במעלה. משקיעים כסף ברחובות במעלה כדי להפחית את כמות הנגר.

בנווה שרת יש הרבה מקרים של מים שנכנסים לבתים. נדרשת עבודה משמעותית. קוטר הניקוז צר מידי.

ישנו הידרולוג שמכין תוכנית אב לניקוז לפי תמא 1 תיקון 8.

פתרונות בשטח הבניין. גגות ירוקים וכחולים. שכונות שיזמים מפתחים יוכלו לייצר פתרונות. חניות מחלחלות. הסברה למה זה לא מוזנח אלא תפקודי.

כריתות עצים נרחבות, לפעמים יש פגיעות פיזיות בעצים.

יוצאים לתוכנית גדולה להצללת כל החניות העירוניות ב. PV - חניון בזק, נילי ועוד יוצללו. כל החניות החדשות יהיו כבר בתת הקרקע. כדאי לחבר את הצללה הסולארית בדרך לקופח עם עצים שיצלו על כל הדרך מחניון ז'בוטינסקי לקופ"ח עבור אוכלוסיות קשישים וחולים.

הוועדה מבקשת ללוות את בניית הכיכר בצומת הרץ לאחר הריסת מבנה בית הקולנוע - צומת הנדיב-הרצל - מקימים מעגל תנועה חשוף לשמש. לשים לב להכין גם הצללה באזור הזה שיש בו המון הליכה.

הצללת עצים - בצומת הרץ.

הצללה משולבת לוחות סולארים וסוכות גפנים. - יש מספר חברות שמתמחות למשל דוראל.

יש להצמדה להנחיות כדי להימנע מתקלות של שורשי עצים מרימי מדרכות. יש תקנות והיזם צריך לעבוד לפיהם.

העצים נחנקים. בחירת עצים שאינם מרימים את המדרכות.

צריך הנחיות סביבתיות בין היתר גם לסטנדרט בורות שתילה לעצים. רחוב יגאל אלון למשל - לפתוח את בתי הגידול ולהחליף את העצים. שיפוף מדרכה לעצים מאוד גדולים שהרימו את המדרכה. יש הזמנה קיימת לשיפוף. נעשה בחלומות זכרון וכמעט ל-100 עצים. בקשה מהוועדה לאתר עצים נוספים שמרימים את המדרכות. ביגאל אלון יש בעיה עם התשתיות מים ויש בעיה עם האלונים שנתקפים במזיק.

יש שרדות עצים שפעם שגשגו - להשקיע משאבים בעצים הקיימים.

רעיון שביל העצים - זהו 50 עצים מיוחדים בזכרון והרעיון לעשות מסלול הליכה ולשלב סוג העץ וכמה נתונים לשלב שיר. אפשר לשלב את הקהילה במיפוי העצים. אולי בטו בשבט לבקש מאנשים לספר סיפורים אישיים. שביל העצים, סיפור לכל עץ חינוך סביבתי קהילתי בטו בשבט.

אי חום ברמת צבי - היו המון עצים לפני תמא 38 - היה הציבון של השכונה. איך מפצים את השוכנה הזו להחזיר לה את העצים. לפני השיפוצים האוכלוסיה היתה מוזנחת, בתים ישנים מאוד. התווספו יח"ד כדי לחזק את המבנים והתווספו חניות. זה בא על חשבון הצומח. היום אפשר לשפר את המצב היום. לנסות לחשוב אם אפשר לייצר שבילי הליכה באמצעות זיקות הנאה. בנווה שרת יש עכשיו פינוי בינוי - תוכנית גדולה עם שצפ גדול והיזם חייב לייצר פארק גדול. השבוע התחילו את הבנייה.

דרת הסיגלונים - עץ קרס לפני חודשים וצריך לטפל. לבקש מהתושבים שיטעו עצים בחזית הבתים. הצעה לשלב את התושבים בעצים שיתקבלו מהקו E"ש של הרכבת. תהיה תוכנית מסודרת להיכן לנטוע. יש תוכנית שהוכנה עם טליה כבר.

מחלקת איכות סביבה וקיימות מועצה מקומית זכרון יעקב Environment and sustainability Zichron Yaakov Local Council

העצים מהמרחב הפרטי נדרשים להרמת נוף עד 2 מטר. לעשות על זה הסברה. הרשות נותנת דוח אם העצים מפריעים להליכה. יש שיחים ועצים שפולשים למדרכות וגוזלים מרוחב המדרכה.

עצי מועצה שמפריעים למרחב הציבורי - עצים מהמרחב הפרטי שפולשים למרחב הציבורי להכניס נוהל גיזום הרמת נוף 2 מ טיפוח עצים ברחוב באחריות המשפחות - אמן עץ. אפשר לגייס את מי שמעוניינים לטפח עצים בקדמת הבתים למשך 3 שנים.

מיפוי סתימות השקיה במרחב הציבורי

ברחוב החיטה היתה חורשה - נבנה בית ספר והיתה הקפדה על שימור העצים. להקפיד על ביקורת באתר שלא נפגעים עצים. סגירת החורשה לכניסת רכבים בסמוך לבית ספר השיטה

לדברי גרשון בב"ס החיטה יש עצים שלא טופלו כראוי, עצים לשימור שנפגעו מה שיחודי בביס החיטה זה העצים

אלי. הכל בוצע ע"פ הפיקוח - יש לבדוק.

אלי אבוטבול

יו"ר הוועדה

העתקים: חברי הוועדה

דני ביתן, מזכיר המועצה

